

ทะเบียนข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย...

เทศบาลตำบลทุ่งแต้

อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

คำนำ

เทศบาลตำบลทุ่งเต๋อ ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น และความหลากหลายทางวัฒนธรรม อันเป็นฐานในการพัฒนางานสร้างสรรค์ศิลปวัฒนธรรม การถ่ายทอดภูมิรู้ ภูมิธรรม สู่รุ่นต่อรุ่นและส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดกันต่อไปไม่ให้สูญหาย จึงได้จัดรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกย่องเชิดชู เกียรติภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและเพื่อรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาให้ลูกหลานได้เรียนรู้กันต่อไป

เทศบาลตำบลทุ่งเต๋อ

มิถุนายน ๒๕๖๗

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

๑-๓

ภูมิปัญญาทั้ง ๗ สาขา

๔-๒๓

- ศิลปะการแสดง
- ช่างฝีมือดั้งเดิม
- วรรณกรรมพื้นบ้าน
- แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล
- ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล
- กีฬาภูมิปัญญาไทย
- ภาษา

มรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

องค์ประกอบของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

๑. ศิลปะการแสดง หมายถึง การแสดงออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึก และเรื่องราวต่างๆ โดยมีผู้แสดงเป็นสื่อผ่านทางเสียง ได้แก่ การขับร้อง หรือการเล่นดนตรี และทางร่างกาย เช่น การรำย่ำ การเชิด การเต้น การแสดงท่าทาง ฯลฯ

ประเภท

- ดนตรี
- การแสดง
- ดนตรีและการแสดงในพิธีกรรม
- เพลงร้องพื้นบ้าน

๒. งานช่างฝีมือดั้งเดิม หมายถึง ภูมิปัญญา ทักษะฝีมือช่าง การเลือกใช้วัสดุ และกลวิธีการสร้างสรรค์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์สะท้อนพัฒนาการทางด้านสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชน

ประเภท

- ผ้าและผลิตภัณฑ์จากผ้า
- เครื่องจักสาน
- เครื่องรัก
- เครื่องปั้นดินเผา
- เครื่องโลหะ
- เครื่องไม้
- เครื่องหนัง
- เครื่องประดับ
- งานศิลปกรรมพื้นบ้าน
- ผลิตภัณฑ์อย่างอื่น

๓. วรรณกรรมพื้นบ้าน หมายถึง วรรณกรรมที่ถ่ายทอดอยู่ในวิถีชีวิตชาวบ้าน โดยครอบคลุมวรรณกรรมที่ถ่ายทอดโดยการบอกเล่าและเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร

ประเภท

- นิทานพื้นบ้าน
- ประวัติศาสตร์บอกเล่า
- บทสวดหรือบทกล่าวในพิธีกรรม
- บทร้องพื้นบ้าน
- สำนวนและภาษิต
- ปริศนาคำทาย
- ตำรา

๔. กีฬาภูมิปัญญาไทย หมายถึง การเล่นเกม และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว ที่มีการปฏิบัติกันอยู่ในประเทศไทย และมีเอกลักษณ์สะท้อนวิถีไทย

ประเภท

- การเล่นพื้นบ้าน
- กีฬาพื้นบ้าน
- ศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว

๕. แนวปฏิบัติทางสังคม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติในแนวทางเดียวกันของคนในชุมชนที่สืบทอดกันมาบนหนทางของมลคลวิธี นำไปสู่สังคมแห่งสันติสุขแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ของชุมชนและชาติพันธุ์นั้นๆ

ประเภท

- มารยาท
- ขนบธรรมเนียมประเพณี
- งานเทศกาล

๖. ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล หมายถึง องค์ความรู้ วิธีการ ทักษะ ความเชื่อ แนวปฏิบัติและการแสดงออกที่พัฒนาขึ้น จากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติและเหนือธรรมชาติ

ประเภท

- อาหารและโภชนาการ
- การแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน
- โหราศาสตร์และดาราศาสตร์
- การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- ชัยภูมิและการตั้งถิ่นฐาน

๗. ภาษา หมายถึง เครื่องมือที่ใช้สื่อสารในวิถีการดำรงชีวิตของชนกลุ่มต่างๆ ซึ่งสะท้อนโลกทัศน์ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชน ทั้งในแง่ภาษา(ภาษาที่ใช้ถ้อยคำ) และอวัจนภาษา (ภาษาที่ไม่ใช้ถ้อยคำ)

ประเภท

- ภาษาไทย
- ภาษาไทยถิ่น
- ภาษากลุ่มชาติพันธุ์

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นางอรุณวรรณ

นามสกุล เชื้อบัณฑิต

วัน เดือน ปีเกิด ๑๗ กันยายน ๒๔๗๖ อายุ ๙๐ ปี

ที่อยู่ ๙๓ หมู่ ๑ บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) รำวงย้อนยุค

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา ศิลปะการแสดง

ความสำคัญ/ผลงาน

การฟ้อนรำวงประกอบเสียงโหมและเสียงเพลงรำวง สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีความเชื่อว่าเป็น
ศิลปะการแสดงที่ยังเป็นอมตะ การสร้างความสามัคคี ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบ คือ
โหม ฉิ่ง และเพลงรำวงสมัยก่อนเป็นเพลงรำวงที่ภูมิปัญญาแต่งขึ้น

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นางจรรุญ

นามสกุล เนตรหาญ

วัน เดือน ปีเกิด ๒๙ สิงหาคม ๒๔๘๑ อายุ ๘๕ ปี

ที่อยู่ ๙๗ หมู่ ๑ บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) การฟ้อนกลองตุ้ม

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา ศิลปะการแสดง

ความสำคัญ/ผลงาน

การฟ้อนกลองตุ้มประกอบกายกรรมเชิงสมัยก่อนจะมีการแสดงในงานประเพณีบุญเดือน ๖ หรือประเพณีบุญบั้งไฟ เชิงตามบ้านเรือนเพื่อขอปัจจัย เช่น ข้าวหมาก เหล้าสาโท และอื่นๆ ตามแต่เจ้าของบ้านจะให้ เชิงตามรอยไฟ คือฟ้อนหลังจากจุดบั้งไฟเสร็จแล้ว ถือเป็นการสนุกสนานส่งท้าย เนื้อหากายกรรมเชิงดั้งเดิมส่วนใหญ่จะเป็นตำนาน นิทาน ตลก และอวยพร เป็นต้น แต่ปัจจุบันโดยเฉพาะชุมชนทุ่งแต้จำนำเรื่องราวที่ให้ความรู้ด้านต่างๆ เช่น กายกรรมเชิงด้านเหล่าและบุหรี กายกรรมเชิงด้านโรคเอดส์ กายกรรมเชิงแนะนำชุมชน ฯลฯ เผยแพร่ให้แก่ผู้ชมและผู้ฟัง เป็นการนำวัฒนธรรมพื้นบ้านมาสื่อสารความรู้ความเข้าใจพร้อมทั้งให้ความบันเทิงไปพร้อมกัน

ท่าที่นำมาฟ้อนหรือเชิง จะเป็นท่าที่ง่าย ๆ เลียนแบบธรรมชาติ เช่น ท่าลมพัดพร้าว (ลมพัดใบมะพร้าว) ท่าดอกไม้บาน เลียนแบบท่าทางของสัตว์ เช่น ท่าช้างชูงวง ท่าวัวพาดหาง ท่าแร้งหย่อนขา ท่ากากางปีก ท่าปลาว่ายน้ำ เลียนแบบการทำงาน เช่น ท่าดำนา ท่าเกี่ยวข้าว ท่ายิงธนู ท่าสาวไหม และท่าฝัดข้าว เป็นต้น

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นางสาว

นามสกุล บานดอน

วัน เดือน ปีเกิด ๑๑ กันยายน ๒๔๘๔ อายุ ๘๓ ปี

ที่อยู่ ๓ หมู่ ๑ บ้านทุ่งแต่ ตำบลทุ่งแต่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านทุ่งแต่ ตำบลทุ่งแต่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) หมอลำคู่ ประสบการณ์ ๓๐ ปี

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา ศิลปะการแสดง

ความสำคัญ/ผลงาน

“ลำ” หมายถึง การขับร้อง คือ การนำเอาเรื่องราวในวรรณคดีมาขับร้องเป็น บทกลอนทำนองที่เป็นภาษาอีสาน “หมอลำ” หมายถึง ผู้ที่มีความชำนาญในการขับร้องวรรณคดีอีสาน โดยการท่องจำเอากลอนลำ มาขับร้อง หมอลำกลอน เป็นศิลปะการแสดงที่เก่าแก่อันหนึ่งของอีสานลักษณะเป็นการลำ ที่มีหมอลำชายหญิงสองคนลำสลับกันมีเครื่องดนตรีประกอบเพียงชนิดเดียว คือแคน การลำมีทั้งเรื่องลำนิทานโบราณคดีอีสาน เรียกว่า ลำเรื่องต่อกลอนลำทวย (ทวยโจทย์) ปัญหา ซึ่งผู้ลำจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบที่ดีสามารถตอบโต้ ยกเหตุผลมาหักล้างฝ่ายตรงข้ามได้ ต่อมา มีการเพิ่มผู้ลำขึ้นอีกหนึ่งคนอาจเป็นชายหรือหญิงก็ได้ การลำจะเปลี่ยนเป็นเรื่อง ชิงรักหักสวาทยาตราชู้ยาตราผัว เรียกว่า ลำชิงชู้ปัจจุบันกลอนนั้นหาได้ยากเพราะขาดความนิยมลงไปมากแต่ปัจจุบันได้มีการพัฒนาเป็นหมอลำชิงเพื่อความอยู่รอดและผลก็คือได้รับความนิยมในปัจจุบัน

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นางมนีรัตน์

นามสกุล กุบแก้ว

วัน เดือน ปีเกิด ๒๓ ธันวาคม ๒๔๘๙ อายุ ๗๘ ปี

ที่อยู่ ๙ หมู่ ๑ บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) การจักสานจากไม้ไผ่

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา งานช่างฝีมือดั้งเดิม (เครื่องจักสาน)

ความสำคัญ/ผลงาน

งานจักสานจากไม้ไผ่เป็นงานที่ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษรุ่นต่อรุ่น และที่นิยมจักสานมากที่สุดคือ มวนึงข้าว และงานสานจากใบมะพร้าว นอกจากนั้นได้พัฒนารูปแบบการจักสาน เป็นเครื่องใช้หลายอย่าง

นอกจากงานจักสานแล้ว ยังมีฝีมือในการทำพานบายศรีที่สวยงามที่สุดในชุมชน และได้นำความรู้และประสบการณ์สอนนักเรียนในโรงเรียน

- การนำงานจักสานสู่ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้ ได้เป็นวิทยากรพิเศษในการสอนเด็กนักเรียน และเยาวชน และประชาชนที่มีความสนใจอยู่เสมอ
- เคยรับรางวัลด้านการจักสาน กับพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ปี ๒๕๓๗
- ได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดการจัดพานดอกไม้สดในวันแห่งชาติหลายครั้ง
- ได้รับรางวัลจากการประดิษฐ์กระทง ทั้งชนะเลิศและรองชนะเลิศในการประกวดกระทงที่สระใหญ่กลางบ้านในวันลอยกระทง

นอกจากนี้ยังรับทำพานบายศรีในชุมชนและนอกชุมชนอยู่เสมอ มีการพัฒนารูปแบบในเชิงคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในรูปแบบที่น่าสนใจและสวยงาม

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นางสาวรัตน์

นามสกุล ศรีไสคำ

วัน เดือน ปีเกิด ๒๖ มกราคม ๒๔๘๕ อายุ ๘๒ ปี

ที่อยู่ ๙๙ หมู่ ๑ บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เมื่อ พ.ศ.๒๕๒๗

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) การแต่งคำประพันธ์ โดยเฉพาะ การแต่งกาพย์ กลอน

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา ภาษา วรรณกรรมพื้นบ้าน

ความสำคัญ/ผลงาน

ผลงานด้านภาษา เนื่องจากเป็นผู้รักภาษาไทยและภาษาถิ่นเป็นชีวิตจิตใจจึงศึกษาหาความรู้ จากวรรณกรรม และจากผู้รู้ฝึกเขียนร้อยแก้วร้อยกรอง โดยเฉพาะคำประพันธ์อีสาน ประเภทกาพย์ แห่ ร่าย กลอนลำและสรวัญญู ได้แต่งหนังสือโดยการสนับสนุนของผู้มีจิตศรัทธา จนได้รับรางวัล ดังนี้

- พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้รับรางวัลวรรณศิลป์ดีเด่นจังหวัดยโสธร จากการแต่งหนังสือมนมั่งอีสาน และกาพย์บาทศึกอีสาน
- พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศเขตการศึกษา ๑๐
- พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๔๗-๒๕๔๘ ได้รับรางวัลชนะเลิศในการประกวดกาพย์เห่ของจังหวัดยโสธร
- ได้รับรางวัลคนดีศรีเมือง สาขา วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี เมื่อ ปี ๒๕๔๘
- รับพระราชทานเสาเสมาธรรมจักร จากสมเด็จพระเทพฯ สาขานุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีทางพุทธศาสนา ปี๒๕๕๐
- รางวัลผู้ใช้ภาษาไทยท้องถิ่นดีเด่น จังหวัดยโสธร ปี๒๕๕๕

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นายใบ

นามสกุล แก้วคำจันทร์

วัน เดือน ปีเกิด ๕ ตุลาคม ๒๔๗๗ อายุ ๙๐ ปี

ที่อยู่ ๓๙ หมู่ ๘ บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) หมอสูตรขวัญ ประสบการณ์ ๔๐ ปี

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา วรรณกรรมพื้นบ้าน (บทสวดหรือบทกล่าวนิพิตกรรม)

ความสำคัญ/ผลงาน

คุณพ่อใบ แก้วคำจันทร์ เป็นหมอสูตรขวัญประจำหมู่บ้าน การบายศรีสู่ขวัญ เป็นพิธีที่สำคัญของชาวอีสานเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับขวัญและจิตใจ เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจที่ดีขึ้น การดำเนินชีวิตของชาวอีสานแทบทุกอย่าง จึงมีการบายศรีสู่ขวัญความคู่กันไปเสมอ เป็นการเรียกร่องพลังทางจิต ช่วยให้พลังใจที่เข้มแข็ง สามารถฟันฝ่าภัยพิบัติต่างๆ ได้ การสู่ขวัญช่วยทำให้เกิดมงคล

การสู่ขวัญของชาวอีสานเป็นพิธีกรรมที่กระทำสืบต่อกันมานาน ซึ่งมีการบายศรีสู่ขวัญทั้ง การสู่ขวัญคน การสู่ขวัญสัตว์ และการสู่ขวัญสิ่งของ ซึ่งจะมีบทสู่ขวัญที่แตกต่างไป

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นายประเสริฐ

นามสกุล กุบแก้ว

วัน เดือน ปีเกิด ๒๔ สิงหาคม ๒๔๘๒ อายุ ๘๕ ปี

ที่อยู่ ๙ หมู่ ๑ บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้น ม.๘ จากโรงเรียนวัดประทุมคงคา กรุงเทพมหานคร เมื่อปี ๒๔๙๙

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) รื้อฟื้นพิธีจุดไฟตุ้มกาวันออกพรรษา

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล

ความสำคัญ/ผลงาน

พิธีจุดไฟตุ้มกาวันออกพรรษา เป็นประเพณีเก่าแก่ของชาวทุ่งแต้ ที่หายไปหลายปี ได้ฟื้นฟูขึ้นมาเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๘ โดยคุณพ่อประเสริฐ กุบแก้ว และได้รับการสนับสนุนจาก องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งแต้ จัดให้มีการประกวด ซึ่งได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างดี ปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันแพร่หลาย

องค์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่จังหวัดอุบลราชธานี ยกย่องให้เป็นสิ่งมหัศจรรย์แห่งลุ่มน้ำโขง ชี มูล ในคืนวันออกพรรษา เทียบกับไหลเรือไฟ และบั้งไฟพญานาค

ที่ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้ ได้จัดให้มีการถ่ายทอดความรู้ ให้สอน เด็ก เยาวชน และผู้ที่สนใจ จะทำโคมไฟตุ้มกาในวันออกพรรษาทุกปี

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นายเลื่อน

นามสกุล ยอดสุรินทร์

วัน เดือน ปีเกิด ๑๖ เมษายน ๒๔๘๒ อายุ ๘๕ ปี

ที่อยู่ ๑๒๐ หมู่ ๒ บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านตึกชุม ตำบลชุมพลบุรี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) พ่อใหญ่จ้ำ

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา แนวปฏิบัติทางสังคม พิธีกรรมและงานเทศกาล

ความสำคัญ/ผลงาน

พ่อจ้ำ หรือพ่อใหญ่จ้ำ เป็นผู้สูงวัย และ ผู้ที่มีความรู้ในด้านหมอพราหมณ์ สามารถสื่อสารกับความลับได้ พ่อจ้ำ เป็นผู้นำในการประกอบพิธีต่างๆ ในหมู่บ้าน เช่น พิธีเลี้ยงปู่ตาในหมู่บ้าน รวมถึงบวงสรวงเสียดาย ทำพิธีสะเดาะเคราะห์ต่อชะตา ทำพิธีปัดรังควาน

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นายประเทพ

นามสกุล วรภาพ

วัน เดือน ปีเกิด ๓๐ มิถุนายน ๒๔๘๗ อายุ ๘๐ ปี

ที่อยู่ ๕ หมู่ ๗ บ้านค้ำน้ำเกี๋ยง ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านค้ำน้ำเกี๋ยง ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) การนวดเพื่อรักษาโรค ประสบการณ์ ๔๒ ปี

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล

ความสำคัญ/ผลงาน

หลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ได้เริ่มเรียนการนวดคลายจุดเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๗ และได้ใช้วิชาการนวดคลายจุด รักษาคนป่วยมาตลอดเวลา ทำให้มีความเชี่ยวชาญในการนวด จนได้รับเชิญเป็นวิทยากรระดับจังหวัด ,ระดับประเทศ สอนการนวดคลายจุดให้กับลูกหลานและมีลูกศิษย์หลายรุ่น และในขณะนี้ก็มีลูกศิษย์ที่เรียนด้วยอยู่หลายคน บางคนก็จบไปแล้วและนำวิชาไปประกอบอาชีพได้ ในขณะนี้กำลังถ่ายทอดวิชานวดคลายจุดให้กับลูกหลานของตนเองการนวดคลายจุดเป็นที่นิยมกันมากทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบันนี้

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นางสาว

นามสกุล กุบแก้ว

วัน เดือน ปีเกิด ๒๖ ธันวาคม ๒๕๒๐ อายุ ๔๗ ปี

ที่อยู่ ๘ หมู่ ๒ บ้านทุ่งแต่ ตำบลทุ่งแต่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านทุ่งแต่ ตำบลทุ่งแต่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) การประคบสมุนไพร

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา ความรู้แนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล (การแพทย์พื้นบ้าน)

ความสำคัญ/ผลงาน

นางสาว เล่าว่า ประมาณ พ.ศ.๒๕๕๒ พี่ชายป่วย ไม่สามารถเดินได้ แขน ขา ไม่มีแรง จึงนำมารักษาที่บ้านซึ่งรักษาตามแผนโบราณ ด้วยความต้องการให้พี่ชายหายประกอบกับความสนใจในเรื่องของสมุนไพร จึงสอบถามผู้รู้ ผู้อาวุโสในชุมชน ซึ่งแต่ละคนก็เล่าถึงตัวยา และสรรพคุณสมุนไพรเท่าที่รู้ จึงออกหาตัวยา และยาบางชนิดต้องซื้อในรายขายยา แล้วนำมาห่อผ้าขาวทำเป็นลูกประคบ แล้วนำมาประคบให้พี่ชาย วันละ ๓ เวลา (เช้า กลางวัน เย็น) ทำเป็นประจำ ประมาณเดือนเศษๆ พี่ชายหายป่วยสามารถเดินได้ และนานเข้าก็หายเป็นปกติเหมือนบุคคลทั่วไป

ตัวยาในลูกประคบ ได้แก่ สมัด เถาเอ็นอ่อน ฝักบก กวนตูปหมูป ขมิ้นชัน ขมิ้นอ่อน ใบพลับพลึง ใบมะขามส้ม ตะไคร้หอม ใบเป่า เปลือกมะกรูด เกลือ ข้าวเปลือก(ข้าวเจ้าแดง) ทุกอย่างผสมในอัตราส่วนที่พอเหมาะ แล้วห่อด้วยผ้าขาวทำเป็นลูกประคบ

ลูกประคบสมุนไพรใช้รักษาอาการปวดเมื่อยตามตัว แขน ขา ไม่มีแรงเดินไม่ได้ โดยการประคบวันละ ๑-๓ เวลา (การรักษาโรคด้วยลูกประคบสมุนไพรตามตัวยานี้ที่สำคัญต้องใส่ใจด้วย)

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นางหนูพล

นามสกุล ธนาคุณ

วัน เดือน ปีเกิด ๑๕ สิงหาคม ๒๕๑๒ อายุ ๕๕ ปี

ที่อยู่ ๓๗ หมู่ ๒ บ้านทุ่งแต่ ตำบลทุ่งแต่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จากโรงเรียนบ้านทุ่งแต่ ตำบลทุ่งแต่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) การประกอบอาหาร ประสบการณ์ ๑๐ ปี

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขาความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติ และจักรวาล (อาหารและโภชนาการ)

ความสำคัญ/ผลงาน

อาหารเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ที่ช่วยในการเจริญเติบโตของสิ่งที่มีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ แต่อาหารสำหรับพืชและสัตว์แตกต่างกัน

อาหารสำหรับคนหรือมนุษย์ที่ถือว่าเป็นสัตว์อันประเสริฐนี้ ได้มีหลายอย่างทั้งที่เป็นพืชและเป็นสัตว์ที่มนุษย์นำมาประกอบอาหาร ผู้ที่ประกอบอาหารจึงต้องมีความรู้และประสบการณ์จึงจะได้อาหารที่มีประโยชน์ และมีคุณค่าทางโภชนาการ ส่วนอาหารพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่นจะต้องมีความชำนาญและประสบการณ์จึงจะได้อาหารที่น่ารับประทานและมีคุณค่าสำหรับร่างกาย

คุณแม่หนูพล ธนาคุณ นำความรู้และประสบการณ์ ความชำนาญในการประกอบอาหารมาถ่ายทอดสู่เยาวชนในชุมชน ในการจัดนิทรรศการ ของศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต่ และเป็นหัวหน้ากลุ่มแม่บ้านในการทำขนมปั้นจิบ

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นายพิทย

นามสกุล แก้วดวงใหญ่

วัน เดือน ปีเกิด ๒๑ กรกฎาคม ๒๔๘๒ อายุ ๘๕ ปี

ที่อยู่ ๕๐ หมู่ ๘ บ้านทุ่งแต่ ตำบลทุ่งแต่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านทุ่งแต่ ตำบลทุ่งแต่ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) การเล่นพื้นบ้านและกีฬาพื้นบ้าน

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา กีฬาภูมิปัญญาไทย (การเล่นพื้นบ้าน)

ความสำคัญ/ผลงาน

คุณพ่อพิทย แก้วดวงใหญ่ เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้านแต่ดั้งเดิม เช่น วงตีนเกวียน ม้าหลังโปก ม้าก้านกล้วย ฯลฯ นำความรู้และประสบการณ์เล่าสู่ลูกหลาน เยาวชน และนำมาเผยแพร่ที่ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชทุกครั้งที่มีโอกาส

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นางชญากร

นามสกุล โพธิ์ศิริ

วัน เดือน ปีเกิด ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๐๙ อายุ ๕๙ ปี

ที่อยู่ ๕๔ หมู่ ๘ บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จากโรงเรียนยโสธรพิทยาคม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) การประกอบอาหาร

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา ความรู้และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล (อาหารและโภชนาการ)

ความสำคัญ/ผลงาน

ได้รับการยอมรับทางด้านฝีมือจากคนในชุมชนและคนทั่วไป จึงได้รับงานทำอาหารตามงานต่างๆ เช่น งานแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ และอื่นๆอยู่เป็นประจำมิได้ขาด

- เคยเป็นหัวหน้าประกอบอาหารที่บ้าน ได้รับรางวัลชนะเลิศมาแล้วหลายครั้ง
- มีการพัฒนาฝีมือการทำอาหาร โดยเพิ่มทางคุณค่าจากสมุนไพร ทั้งผักและผลไม้ ทั้งอาหารคาวและหวาน
- ถ่ายทอดความรู้เรื่องการทำอาหาร ให้แก่ผู้สนใจอยู่เสมอ

ทะเบียนภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม

ชื่อ นางสาวสุนทร

นามสกุล บุญยิ่ง

วัน เดือน ปีเกิด ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ อายุ ๗๒ ปี

ที่อยู่ ๗๙ หมู่ ๘ บ้านทุ่งแต้ ตำบลทุ่งแต้ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร

สถานภาพ ☐ โสด ☐ สมรส ☐ อื่น(ระบุ).....

จบการศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนบ้านทุ่งแต้ อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร

ความสามารถพิเศษ (ความชำนาญ) การจักสานจากไม้ไผ่

ภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม สาขา งานช่างฝีมือดั้งเดิม (เครื่องจักสาน)

ความสำคัญ/ผลงาน

งานจักสานจากไม้ไผ่เป็นงานที่ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษรุ่นต่อรุ่น และที่นิยมจักสานมากที่สุดคือ มวนึ่งข้าว และกระติบข้าวเหนียว นอกจากนั้นได้พัฒนารูปแบบการจักสาน เป็นเครื่องใช้หลายอย่าง

นอกจากสานกระติบข้าวเหนียวลายธรรมดาต่างๆไปยังสามารถสานเป็นลายตัวอักษร ชื่อ นามสกุล บุคคลหรือข้อความตามที่ลูกค้าต้องการ เช่น สวัสดิ์ปีใหม่ ขอให้มีความสุข รักและคิดถึง

- การนำงานจักสานสู่ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้ ได้เป็นวิทยากรพิเศษในการสอนเด็กนักเรียน และเยาวชน และประชาชนที่มีความสนใจอยู่เสมอ

นอกจากนี้ยังรับงานพรีออร์เดอร์ มีลูกค้าสั่งกระติบข้าวตัวหนังสือประจำและกระติบข้าวลายธรรมดาเป็นของฝากของขวัญเนื่องในโอกาสต่างๆและ มีการพัฒนารูปแบบในเชิงคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในรูปแบบที่น่าสนใจและสวยงาม

คณะที่ปรึกษา

พระครูปริยัติพลากร
คุณแม่สุภารัตน์ ศรีไสคำ
นางสุวารี พาพะหม
นางสุภารัตน์ ศรีไสคำ
นายประเสริฐ กุบแก้ว
นายเลื่อน ยอดสุรินทร์
นายพิทัย แก้วดวงใหญ่
นายประจित ธนาคุณ
นายเอกอุกฤษฏ์ เจริญทรัพย์
นายดลชัย ธนาคุณ

เจ้าอาวาสวัดบูรพาทุ่งแต้
ที่ปรึกษาศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้
ที่ปรึกษาศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้
ที่ปรึกษาศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้
ที่ปรึกษาศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้
ที่ปรึกษาศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้
ที่ปรึกษาศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้
ที่ปรึกษาศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้
ที่ปรึกษาศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้
ที่ปรึกษาศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชตำบลทุ่งแต้

คณะทำงาน

นางใสแสง ทองขาว
นางฉวีวรรณ น้อยเนาว์รัง
นางประภาศรี สุปันนุช
นายอมร เนตรหาญ
นายลิขิต ธิมาไชย
นายอนุกุล กุบแก้ว

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ เทศบาลตำบลทุ่งแต้
ครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทุ่งแต้
ครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทุ่งแต้
ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑